

ФРАНСИС БЪРНЕТ

Тайната градина

Аностроф

Frances Burnett
The Secret Garden

Франсис Бърнет
Тайната градина

© Елен Хаджилиева-Оливър, преводач, 1983, 1986, 1997, 1998, 2017

© Лиляна Карагьозова, дизайн на корицата, 2017

© *Алго* – запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2017

ISBN 978-954-2962-47-2

ФРАНСИС БЪРНЕТ

Тайната градина

Превод от английски
Елен Хаджилиева-Оливър

Агостроф

София, 2017

I. НИКОЙ НЕ ОСТАНА

Когато изпратиха Мери Ленъкс да живее в имението Мисълтуейт при чичо си, всички казаха, че тя е най-неприятното дете, което някога са виждали. И това беше вярно. Мери имаше дребно, слабо личице и дребно, слабичко телце, рядка светла косица и кисело изражение. Косата ѝ бе жълтеникава, и лицето ѝ бе жълтеникаво, защото тя беше родена в Индия и постоянно боледуваше от нещо. Баща ѝ бе на английска правителствена служба – винаги зает и самият той в недобро здраве, а за майка ѝ разказваха, че била голяма красавица, интересуваша се само от приеми и забавления с весели хора. Тя никак не бе искала да си има малко момиченце и когато Мери се роди, я предаде на грижите на една ая*, която накараха да разбере, че за да бъде мемсахиб** доволна, трябва да държи детето колкото може по-далеч от нея. Така че по времето, когато Мери беше болнаво, раздражително бебе, я държах на страни, а когато проходи и стана болнаво, раздражително, спъващо се същество, продължиха да я държат на страни. Тя не си спомняше да е видяла от-

---

* Ая (англо-инд.) – местна бавачка или прислужница в Индия. – Бел. пр.

** Мемсахиб (урду) – господарка (обръщение, използвано в Индия и Пакистан за хора от висок ранг, особено европейци). – Бел. пр.

близо нещо друго освен мургавите лица на нейната ая и на другите местни слуги. Те винаги ѝ се подчиняваха и ѝ позволяваха да налага волята си, защото мемсахиб щеше да се сърди, ако плачът я обезпокои. Затова, докато навърши шест години, Мери бе станала най-тираничното и егоистично хлапе, което някога е живяло. Гувернантката ѝ, млада англичанка, която дойде да я учи на четене и писане, толкова много я намрази, че напусна след три месеца. Всички останали гувернантки, които се опитаха да заемат мястото, се задържаха още по-малко. Затова, ако Мери сама не бе решила, че наистина иска да чете книги, никога нямаше да научи буквите.

Една ужасно гореща утрин, когато беше на около девет години, тя се събуди много сърдита и се разсърди още повече, като видя, че прислужницата до леглото ѝ не беше нейната ая.

– Защо си дошла? – попита тя непознатата жена. – Не те искам тук. Изпрати ми моята ая.

Жената, изглежда, се уплаши и заеквайки, каза, че ая не може да дойде. Мери побесня и започна да я рита и удря, а тя само все по-уплашено повтаряше, че не е възможно ая да дойде при миси сахиб*.

Имаше нещо тайнствено във въздуха онази сутрин. Нищо не се случваше по обичайния ред. Няколко от местните прислужници, изглежда, ги нямаше, а тези, които Мери видя, бяха забързани, с пепеляви от страх лица. Никой обаче не искаше да ѝ каже нищо, а и ней-

---

* Миси сахиб – госпожица, господарка. – Бел. пр.

ната ая не се появи. Всъщност я оставиха сама цялата сутрин. Накрая тя излезе в градината и се заигра под едно дърво близо до верандата. Представяше си, че прави градинка, и забождаше големи алени цветове от ибискус* в купчинки пръст, като през цялото време ставаше все по-сърдита и си мърмореше думите, с които ще нарече Саиди, и нещата, които ще ѝ наговори, щом се върне.

– Свиня! Свиня! Дъщеря на свине! – говореше си тя, защото знаеше, че най-силната обида за местните жители бе да наречеш някого „свиня“.

Мери скърцаше със зъби и си повтаряше това, когато чу, че майка ѝ излиза с някого на верандата. Придружаваше я млад рус мъж и двамата си говореха нещо тихо, с особени гласове. Мери познаваше русия младеж, който имаше вид на момче. Беше чула, че е съвсем млад офицер, току-що пристигнал от Англия. Впери поглед в него, но всъщност наблюдаваше майка си. Винаги правеше това, когато я видеше, защото мемсахиб – така Мери я наричаше най-често – бе толкова висока, стройна и красива и тъй добре облечена! Къдриците ѝ бяха като копринени, малкото ѝ нежно носле сякаш изразяваше презрение към всичко, а очите ѝ бяха огромни и засмени. Винаги носеше тънки и ефирни дрехи. Мери казваше, че са „пълни с дантели“. Тази сутрин изглеждаха с повече дантели от всякога, но очите ѝ не се смееха. Разширени и изплашени, те бяха обърнати умолително към младия рус офицер.

---

* Ибискус – тропически храст с ярки цветове. – Бел. пр.

– Наистина ли е толкова лошо? О, наистина ли? – чу я Мери да пита.

– Ужасно – отговори младежът с треперещ глас. – Ужасно, мисис Ленъкс. Трябваше да заминете за планината още преди две седмици.

Мемсахиб кършеше ръце.

– О, зная, че трябваше! – разплака се тя. – А останах само за да отида на онази досадна вечеря. Каква глупачка съм била!

В този момент откъм постройките за прислугата се понесе силен вой и тя се вкопчи в ръката на младия мъж, а Мери цялата се разтрепери. Воят звучеше все по-диво.

– Какво става? Какво става? – задъхано попита мисис Ленъкс.

– Някой е умрял – отвърна младият офицер. – Вие не ми казахте, че има случаи и сред прислугата ви.

– Аз не знаех! – проплака мемсахиб. – Елате с мен! Елате с мен! – Тя се обърна и тичешком влезе в къщата.

След това се случиха ужасяващи неща и Мери си обясни тайнствеността на онази сутрин. Избухнала беше епидемия от холера в най-страшната ѝ форма и хората измираха като мухи. Ая се бе разболяла през нощта и смъртта ѝ беше причината за воя, който се носеше от сградите за прислугата. Същия ден умряха още трима прислужници, а другите, ужасени, избягаха. Паниката беше обхванала всички, във всяка от ниските постройки умираха хора.

По време на бъркотията и безредието на втория ден Мери се криеше в детската стая, забравена от всички. Никой не се сети за нея, никой не я потърси и се случи-

ха странни неща, за които нищо не научи. Часове наред плачеше, заспиваше, после отново плачеше. Тя знаеше само, че хората са болни, и чуваше тайнствени страшни звуци. Веднъж се промъкна в трапезарията и не намери никого. На масата имаше сервирано ядене, а чиниите и столовете бяха разбутани, сякаш тези, които са се хранили, бяха станали набързо по някаква причина. Детето хапна малко плодове и бисквити и понеже беше жадно, изпи една почти пълна чаша вино. То беше сладко и Мери не знаеше колко е силно. Много скоро виното я замая и тя се върна в детската си стая. Затвори се там, изплашена от виковете, които се чуваха от ниските постройки, и от тропота на забързани стъпки. Толкова ѝ се спеше от виното, че едва държеше очите си отворени. Легна на кревата си и после вече нищо не помнеше.

Много събития се случиха в часовете, през които тя спа дълбоко, необезпокоявана от стенанията и от шума, причинен от внасянето и изнасянето на неща от къщата.

Когато се събуди, Мери продължи да лежи с втренчен в стената поглед. Навсякъде бе съвсем тихо, както никога досега. Не се чуваха нито гласове, нито стъпки и Мери се чудеше дали всички са оздравели от холерата и бедата е отминала. Чудеше се и кой ще се грижи сега за нея, щом ая е умряла. Сигурно щеше да дойде някоя нова, която може би знае нови приказки. Старите ѝ бяха омръзнали. Мери не плачеше за бавачката си, понеже не беше мило дете и никого не обичаше. Шумът на хората, които сновяха наоколо, и риданията, причинени от холерата, я бяха изплашили, а и беше сърдита, че са я забравили. Паниката беше толкова голяма, че никой не

помисли за малкото момиченце, което не обичаха. Пък и когато човек е болен от холера навярно не се сеща за нищо освен за себе си. Но ако всички бяха оздравели, все някой щеше да се сети да я потърси.

Никой обаче не дойде и докато Мери лежеше в очакване, в къщата ставаше все по-тихо. По едно време се чу шумолене по рогозката и като погледна нататък, тя видя малка змия, която се плъзгаше и я гледаше с очи като скъпоценни камъни. Мери не се уплаши, защото това не беше отровна змия, а малко, безобидно същество, което нямаше да я ухапе и, изглежда, бързаше да излезе от стаята. Видя я как се шмугна под вратата.

„Колко е странно и тихо – си каза Мери. – Сякаш освен мен и змията у дома няма никого.“

Почти в същия миг тя чу стъпки на двора, а след това – на верандата. Бяха стъпките на няколко души, които влязоха в къщата и приказваха тихо. Никой не ги посрещна, нито заговори и те започнаха да отварят вратите и да надничат в стаите.

– Колко е безлюдно! – чу се глас. – Тази красива жена! Предполагам, че и детето... Чух, че имало и дете, макар никой да не го е виждал.

Когато след няколко минути отвориха вратата, Мери беше застанала в средата на стаята си – грозновато, сърдито момиченце, при това намръщено, защото беше започнало да огладнява и да се чувства позорно изоставено. Най-напред влезе един висок офицер, когото беше виждала веднъж да говори с баща ѝ. Изглеждаше умерен и разтревожен, но като я видя, така се стресна, че едва не отскочи назад.

– Барни! – извика той. – Тук има дете. Самò на толкова място! Кое ли е то?

– Аз съм Мери Ленъкс – каза момиченцето, като се изпъчи неприветливо. Реши, че човекът е много невъзпитан, щом нарича дома на баща ѝ „такова място“! – Заспах, когато всички бяха болни от холера, и едва сега се събудих. Защо никой не идва?

– Това е детето, което никой не е виждал! – възкликна мъжът, обръщайки се към другарите си. – Те всъщност са го забравили!

– Защо са ме забравили? – попита Мери и тропна с крак. – Защо никой не идва?

Младият човек, който се казваше Барни, я изгледа тъжно. Дори ѝ се стори, че примигна с очи, за да прогони сълзите си.

– Бедното дете! – рече той. – Никой няма да дойде, защото никой не остана.

По такъв странен и внезапен начин Мери разбра, че е останала без баща и без майка, че те бяха умрели и отнесени през нощта, а малчината останали живи слуги също бяха напуснали къщата колкото може по-бързо, без някой от тях да си спомни, че там е миси сахиб. Ето защо беше толкова тихо. Истината бе, че освен нея и малката шумоляща змия къщата беше пуста.

Франсис Бърнет
ТАЙНАТА ГРАДИНА

Превод *Елен Хаджилиева-Оливър*
Редактор *Христина Мираз*
Коректор *Грета Петрова*
Дизайн и предпечат *Лиляна Карагъзова*

Английска. Пето издание
Формат 84×108/32. Печатни коли 19,5
ISBN 978-954-2962-47-2

Апостроф

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД
София, ул. „Кракра“ № 20
тел. 02/ 943 87 16, e-mail: books@apostrof.bg

Книгите на „Апостроф“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „РОПРИНТ“ ЕАД

„Тайната градина“ е най-известната и прежеждана книга на писателката Франсис Бърнет. Публикувана се е се изучава в много страни.

В тази загадъчна и красива история авторката влага цялата си любов към децата и своята вяра в силата на доброто.

Малката Мери се изправя пред редица трудности и несправедливости. Изгубила подкрепа и надежда, тя ненадейно се озовава на различно и далечно място, където за нейна изненада среща своя загадъчен братовчед. Двамата са самотни, тъжни и таят много болка в сърцата си. И

когато всичко изглежда обречено, те откриват истински приятели, които ги учат на търпение, вяра и разбирателство. Заедно всички те откриват тайната градина и скритите в нея чудеса. Децата разбират, че вълшебствата наистина съществуват, но и те, както и цветята в природата, виреят с помощта на истинска грижа и любов.

9 789542 962472

Цена 9,99 лв.